

ที่ นร ๐๒๐๕/ว๑๐๖

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กท ๑๐๓๐๐

๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๓

เรื่อง การดำเนินการเพื่อสนองพระราชดำริในสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ

เรียน กระทรวง ทบวง กรม

ด้วยในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๓ นายกรัฐมนตรีแจ้งว่า ตามที่สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ได้มีพระราชดำริในที่ประชุมมหาสมาคม ณ ศาลา ดุสิตาลัย พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๓ ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี เป็นผู้แทนข้าราชการ พ่อค้า ประชาชน นิสิตนักศึกษา และนักเรียนเข้าเฝ้า ฯ ถวายพระพรชัยมงคล เนื่องในมงคลสมัยเฉลิมพระชนมพรรษา นั้น โดยที่มีประเด็นรับสั่งบางเรื่องเป็นประโยชน์ยิ่งใหญ่ ต่อประเทศชาติและประชาชน นายกรัฐมนตรีจึงให้เลขาธิการคณะรัฐมนตรีนำประเด็นดังกล่าวหารือ คณะรัฐมนตรี เพื่อกำหนดแนวทางและวิธีปฏิบัติในการสนองพระราชดำริ

เลขาธิการคณะรัฐมนตรีรายงานว่ ภาระหน้าที่ของรัฐบาลในการดำเนินการสนอง พระราชดำริส แยกได้เป็น ๒ ประการสำคัญ คือ

๑. เรื่อง ป่าไม้ชายเลน

พระราชดำริที่ทรงห่วงใยปัญหาป่าไม้ชายเลนของประเทศ เพราะป่าไม้ชายเลน เป็นทรัพยากรธรรมชาติอันมีค่ายิ่ง เป็นแหล่งอาหารธรรมชาติของสัตว์น้ำนานาชนิด และเป็นแหล่งกำเนิด ความหลากหลายทางชีวภาพ อันได้แก่สมุนไพรรและพืชพันธุ์ต่าง ๆ ปัจจุบันปัญหาดังกล่าวนับวันมีแต่จะ รุนแรงขึ้น เพราะมีผู้ลักลอบหักร้างถางพงและบุกรุกเข้าไปทำลายหรือใช้ประโยชน์โดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ อยู่เสมอ ใน พ.ศ. ๒๕๐๔ เคยมีการสำรวจพบว่าประเทศไทยมีป่าไม้ชายเลนประมาณ ๒.๓ ล้านไร่ แต่มาถึง พ.ศ. ๒๕๓๕ กลับเหลือเพียง ๑.๐๕ ล้านไร่ ความจำเป็นที่จะต้องอนุรักษ์ป่าไม้ชายเลนใน ปัจจุบัน ไม่เพียงแต่จะเป็นแหล่งกำเนิดพืชพันธุ์ธัญญาหารดังกล่าว แต่ยังมีความจำเป็นตามกฎหมาย รัฐธรรมนูญที่รัฐและชุมชนท้องถิ่นต้องร่วมกันอนุรักษ์ในฐานะทรัพยากรธรรมชาติอีกด้วย นอกจากนี้ ยังมีกรณีต่างประเทศยกเอาการที่ราษฎรบุกรุกทำลายป่าไม้ชายเลนเพื่อเลี้ยงกุ้งและปลาเป็นสาเหตุกีดกัน ทางการค้าหรือปฏิเสธไม่ซื้อผลผลิตทางเกษตรของไทย หากเรายังปล่อยให้มีการทำลายหรือลดพื้นที่ ป่าไม้ชายเลน

/รัฐบาล ...

รัฐบาลทุกสมัยได้ตระหนักปัญหานี้ และเคยมีมติคณะรัฐมนตรีหลายมติที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ป่าไม้ชายเลน โดยเฉพาะอย่างยิ่งมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๓๔ เรื่องการอนุรักษ์ป่าไม้ชายเลนและปะการัง สาระสำคัญของมติดังกล่าวคือ การห้ามราษฎรบุกรุกทำลายพื้นที่ป่าไม้ชายเลน และห้ามการอนุญาตให้ส่วนราชการหรือผู้ใดเข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าไม้ชายเลน หากมีความจำเป็นอย่างยั้งก็ให้ขออนุมัติคณะรัฐมนตรีเป็นราย ๆ ไป ซึ่งในทางปฏิบัติคณะรัฐมนตรีมักไม่อนุมัติ เว้นแต่เป็นการใช้พื้นที่เพียงเล็กน้อยเพื่อประโยชน์สาธารณะและไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ แม้กระนั้นก็ยังคงมีปัญหาราษฎรบุกรุกอยู่บ้างในบางพื้นที่ซึ่งกลายเป็นปัญหาสังคมและการเมือง เช่น มีผู้นำมาอ้างเป็นสาเหตุข่มขู่ประท้วงรัฐบาลเรียกร้องให้ออกเอกสารสิทธิ ขณะนี้คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ และคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติได้พิจารณาปัญหานี้อย่างจริงจังทั้งระบบแล้ว และได้เสนอมาตรการป้องกันการบุกรุกทำลายและการรักษาป่าไม้ชายเลนมาให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้ว โดยจะนำเข้าสู่ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีในสัปดาห์หน้า ขณะเดียวกันนายกรัฐมนตรีได้กำชับให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เร่งสำรวจตรวจสอบสถานการณ์ป่าไม้ชายเลนเป็นการด่วนด้วยแล้ว

๒. เรื่อง ธนาคารสมอง (Brain Bank)

โดยที่มีพระราชดำรัสเกี่ยวกับเรื่อง ธนาคารสมอง โดยการนำข้าราชการที่เกษียณแล้วแต่ยังมีความรู้ความสามารถมาช่วยงานของทางราชการ ซึ่งเรื่องนี้รัฐบาลมีนโยบายอยู่แล้วสองประการคือการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาชาวบ้าน และการส่งเสริมภูมิปัญญาทรัพยากรบุคคลที่เกษียณอายุหรือพ้นจากตำแหน่งหน้าที่ประจำในภาครัฐหรือภาคเอกชน ดังนี้

๒.๑ การส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาชาวบ้าน รัฐบาลได้ส่งเสริมให้ราษฎรใช้ภูมิปัญญาไทยในท้องถิ่นพัฒนาขีดความสามารถและฝีมือในการค้นคิดประดิษฐ์คิดแปลงสิ่งของเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ อยู่แล้ว โดยผ่านทางกระทรวงพาณิชย์ (งานหัตถกรรมไทย) กระทรวงอุตสาหกรรม (งานอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม หรือ SME) กระทรวงศึกษาธิการ (งานช่างสิบหมู่) กระทรวงมหาดไทย (งานพัฒนาชุมชน) และกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม (งานแรงงานฝีมือและประชาสงเคราะห์) แต่ที่นับว่าได้ผลดียิ่งเกิดจากความร่วมมือของภาคเอกชนที่ได้เข้าไปแนะนำการพัฒนาอาชีพต่าง ๆ รวมทั้งตลาดให้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือการเป็นผู้นำของมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในพระบรมราชินูปถัมภ์ ซึ่งทำให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการจักสาน แกะสลัก ถม และเจียรไน ปรากฏเด่นชัดช่วยสืบสานมรดกวัฒนธรรมอันทรงคุณค่าของชาติ และเพิ่มรายได้แก่ราษฎรนอกฤดูการเกษตรเป็นอย่างดี

๒.๒ การส่งเสริมภูมิปัญญาบุคคลที่เกษียณอายุแล้ว รัฐบาลตระหนักดีว่าบุคคลดังกล่าวยังคงเป็นทรัพยากรบุคคลที่ทรงคุณค่า วันเวลาที่ผ่านไปยาวนาน ทำให้บุคคลเหล่านี้สั่งสมประสบการณ์ไว้มาก หากนำมาผสมผสานเข้ากับความคิดริเริ่มของคนรุ่นใหม่ ก็จะสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาประเทศได้อย่างมีระบบ และมีการถ่วงดุลระหว่างคนรุ่นเก่าและคนรุ่นใหม่

รัฐบาลจึงได้ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ โดยวางมาตรการส่งเสริมและการใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาของผู้ที่พ้นวัยเกษียณอายุไปแล้วหลายมาตรการ ดังนี้

(๑) การตรวจกฎหมายเกี่ยวกับตุลาการอาวุโส ได้ออกกฎหมายให้ผู้พิพากษาที่มีอายุครบ ๖๐ ปี ยังคงสามารถรับราชการเป็นตุลาการอาวุโสพิจารณาคดีในศาลชั้นต้นต่อไปได้จนมีอายุ ๗๐ ปี ขณะนี้กฎหมายดังกล่าวใช้บังคับแล้ว และนายินดีที่มีผู้พิพากษาที่ครบเกษียณอายุแล้ว และเคยมีตำแหน่งสูงถึงระดับประธานศาลฎีกาหรืออธิบดีผู้พิพากษาศาลสำคัญ ๆ ยังคงสมัครใจรับราชการต่อไปในตำแหน่งตุลาการอาวุโสในศาลชั้นต้น อย่างไรก็ตาม เรื่องนี้ยังมีจุดอ่อนตามที่นายกรัฐมนตรีตั้งข้อสังเกตคือ ควรกระจายตุลาการอาวุโสเหล่านี้ออกไปสู่จังหวัดห่างไกลให้ทั่วถึงและมากขึ้น มิใช่ให้กระจุกตัวอยู่ในกรุงเทพมหานครหรือจังหวัดที่มีความเจริญเท่านั้น

(๒) การตรวจกฎหมายเกี่ยวกับอัยการอาวุโส ได้มีการออกกฎหมายซึ่งมีหลักการทำนองเดียวกับตุลาการอาวุโสแล้วคือ ให้อัยการที่มีอายุครบ ๖๐ ปี สามารถรับราชการเป็นอัยการอาวุโสต่อไปได้จนมีอายุครบ ๗๐ ปี

(๓) การปรับปรุงการเกษียณอายุราชการ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๔๒ ว่า โดยที่ปัจจุบันข้าราชการฝ่ายอื่น ๆ นอกจากผู้พิพากษาและอัยการ แม้จะมีอายุครบ ๖๐ ปีแล้ว ก็ยังอาจแข็งแรงและมีความรู้ความสามารถควรอยู่ในราชการต่อไปได้ จึงให้กระทรวงการคลังและสำนักงาน ก.พ. รับผิดชอบพิจารณาว่าจะสมควรปรับปรุงการเกษียณอายุของข้าราชการอย่างไร และจำเป็นหรือไม่ที่จะต้องให้ข้าราชการทุกฝ่ายเกษียณอายุเมื่อมีอายุ ๖๐ ปี

อนึ่ง แม้ขณะนี้รัฐบาลจะมีโครงการเกษียณก่อนกำหนด (early retirement) ซึ่งเปิดโอกาสให้ข้าราชการลาออกจากราชการก่อนครบเกษียณอายุ ซึ่งดูเหมือนจะสวนทางกัน แต่โครงการนี้ก็มิได้ขัดแย้งกับโครงการธนาคารสมองแต่อย่างใด เพราะโครงการเกษียณก่อนกำหนดเป็นเรื่องที่เปิดโอกาสให้ผู้บังคับบัญชาใช้ดุลพินิจได้ว่าจะอนุมัติให้ข้าราชการผู้ใดลาออกก่อนเกษียณหรือไม่ หากเห็นว่าข้าราชการผู้ใดยังเป็นที่ต้องการของหน่วยงานนั้น และหาคนทดแทนไม่ได้ ก็อาจไม่อนุมัติให้ลาออกก่อนเกษียณอายุ นอกจากนี้ ผู้ที่ขอลาออกบางรายอาจมีปัญหาทางเศรษฐกิจ สุขภาพ

หรือความเจริญก้าวหน้าในอาชีพ บุคคลเหล่านี้อาจไม่ใช่ทรัพยากรบุคคลมีค่าในหน่วยงานหนึ่ง แต่เป็นทรัพยากรบุคคลมีค่ายิ่งตามโครงการธนาคารสมองสำหรับหน่วยงานอื่นขอตัวไปใช้ประโยชน์ก็ได้

(๔) การแก้ไขหรือจัดทำกฎหมายอื่น ๆ เพื่อให้ผู้สูงอายุยังมีโอกาสทำงานต่อไปได้ ขณะนี้มีการแก้ไขหรือจัดทำกฎหมายหลายฉบับให้ผู้มีอายุเกินกว่า ๖๐ ปี หรือเกษียณอายุไปแล้วยังคงมีโอกาสทำงานเดิมต่อไปหรือเปลี่ยนไปทำงานใหม่ได้ เช่น กฎหมายว่าด้วยศาลปกครองกฎหมายว่าด้วยองค์การมหาชน ส่วนที่กำลังดำเนินการอยู่ในรัฐสภา เช่น กฎหมายว่าด้วยคุณสมบัติมาตรฐานพนักงานและผู้บริหารรัฐวิสาหกิจ เป็นต้น

(๕) การแต่งตั้งผู้เกษียณอายุที่มีความรู้ความสามารถเข้าร่วมเป็นกรรมการต่าง ๆ ในขณะนี้ได้มีการแต่งตั้งข้าราชการที่เกษียณอายุแล้วเข้าเป็นกรรมการต่าง ๆ ในภาครัฐมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กรณีที่กฎหมายนั้น ๆ บัญญัติว่า กรรมการส่วนหนึ่งต้องไม่เป็นข้าราชการ ในกรณีเช่นนี้ทางราชการก็มักจะแต่งตั้งข้าราชการบำนาญเข้าไปเป็นกรรมการร่วมกับผู้แทนจากภาคเอกชน

(๖) การระดมผู้ที่เกษียณอายุแล้วเข้ามาทำงานทางวิชาการ หรืองานสำคัญที่ต้องใช้ประสบการณ์หรือเทคนิคพิเศษ ข้อนี้เห็นได้จากการที่มหาวิทยาลัยต่าง ๆ เชิญข้าราชการบำนาญหรือผู้เกษียณอายุจากภาคเอกชนมาเป็นอาจารย์พิเศษในระดับอุดมศึกษา หรือเข้ามาทำงานวิจัยร่วมกับผู้อยู่ในราชการในบางส่วนราชการก็มีการจ้างผู้เกษียณอายุแล้ว ให้ทำหน้าที่พิเศษต่อไปเป็นราย ๆ โดยได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี เช่น เมื่อเร็ว ๆ นี้ กระทรวงการต่างประเทศขออนุมัติจ้าง นายนิคม ต้นเต็มทรัพย์ ซึ่งจะเกษียณอายุจากตำแหน่งเอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงปักกิ่ง ให้เป็นลูกจ้างพิเศษต่อไปเพื่อเตรียมการรับเสด็จพระราชดำเนินเยือนประเทศจีนในเดือนตุลาคม สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีก็เคยขออนุมัติจ้างพนักงานประทับพระราชลัญจกรที่เคยทำงานด้านนี้มากกว่า ๓๐ ปี ให้ทำหน้าที่ต่อไปภายหลังการเกษียณอายุ เป็นต้น นอกจากนั้น สำนักนายกรัฐมนตรียังได้ขอแรงข้าราชการอัยการที่เกษียณอายุแล้ว ให้มาช่วยเป็นอาสาสมัครแนะนำกฎหมายแก่ราษฎรโดยไม่คิดค่าตอบแทน ซึ่งแต่ละปีจะมีราษฎรมาขอใช้บริการคำแนะนำกฎหมายดังกล่าวเป็นจำนวนมาก

(๗) การส่งเสริมบทบาทขององค์กรเอกชน ได้มีการก่อตั้งสมาคมคลังปัญญาอาวุโสแห่งประเทศไทยและสภาผู้สูงอายุขึ้นกว่า ๑๐ ปีมาแล้ว เพื่อเป็นองค์กรเอกชนของผู้อาวุโสที่ยังมีสุขภาพดีและมีความรู้ความสามารถ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมก็ได้ร่วมมือกับองค์กรดังกล่าวจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้อาวุโส และส่งเสริมให้บุคคลเหล่านี้ทำกิจกรรมสาธารณประโยชน์ ในกรณีที่รัฐต้องการรายชื่อผู้อาวุโสสาขาต่าง ๆ มาเป็นกรรมการหรือผู้ทรงคุณวุฒิในงานใด ก็จะขอความร่วมมือไปยังองค์กรดังกล่าวอยู่เสมอ

(๘) การส่งเสริม ประสานงาน และคุ้มครองผู้สูงอายุ ในขณะนี้รัฐบาลได้ตั้ง คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานผู้สูงอายุแห่งชาติ (กสผ.) ขึ้นแล้วในสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อส่งเสริมกิจกรรมบทบาทและสถานภาพของผู้สูงอายุให้สอดคล้องกับบทบาทวิถีชีวิตของรัฐธรรมนูญ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พร้อมทั้งออกกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการ ส่งเสริมและประสานงานผู้สูงอายุแห่งชาติ

(๙) การประกาศใช้กฎหมายผู้สูงอายุไทย คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๔๒ เห็นชอบกฎหมายผู้สูงอายุไทย เพื่อให้สอดคล้องกับที่สมาชิกใหญ่แห่งสหประชาชาติประกาศให้ ปี ค.ศ. ๑๙๙๙ (พ.ศ. ๒๕๔๒) เป็นปีสากลว่าด้วยผู้สูงอายุ ปฏิญญานับนี้จะเป็นกรอบในการดำเนินงาน ส่งเสริมสถานภาพผู้สูงอายุในประเทศไทย โดยรัฐบาลได้ประกาศใช้เพื่อเฉลิมฉลองวโรกาสที่พระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมายุครบ ๗๒ พรรษา ข้อ ๔ ของปฏิญญาดังกล่าว กำหนดว่า “ผู้สูงอายุควรได้ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้สังคม มีโอกาสได้ทำงาน ที่เหมาะสมกับวัยตามความสมัครใจ โดยได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจและ เห็นชีวิตมีคุณค่า”

สำหรับพระราชดำรัสในเรื่องนี้สอดคล้องกับปฏิญญาดังกล่าวเป็นอย่างดี และ รัฐบาลจะได้ขยายผลในเรื่องนี้ให้กว้างขวางยิ่งขึ้นในโอกาสครบ ๑๐๐ ปี แห่งวันคล้ายวันพระราชสมภพ ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ในปีนี้

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจึงเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ ดังนี้

๑. ให้ทุกกระทรวง ทบวง ดำรวจทรัพยากรบุคคลที่พ้นจากตำแหน่งไปแล้วด้วยการ ลาออกหรือเกษียณอายุ แต่ยังมีสุขภาพดี มีความรู้ความสามารถในการประดิษฐ์ คิดค้น การวิจัย หรือ การพัฒนาประเทศ และสมัครใจที่จะเข้าร่วมโครงการคลังสมองหรือคลังปัญญาอาวุโส แล้วแจ้งข้อมูล ดังกล่าวให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๒. ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมีฐานะเป็น หน่วยทะเบียนกลางเพิ่มขึ้นอีกหน่วยหนึ่งนอกจากที่มีหน่วยงานอื่นทำอยู่บ้างแล้ว มีหน้าที่รวบรวมข้อมูล จัดทำเป็นบัญชีหรือทำเนียบผู้ทรงคุณวุฒิ จำแนกเป็นรายสาขาให้ตรงตามความต้องการในการพัฒนา ประเทศ และให้ประสานงานกับกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม สำนักงาน ก.พ. องค์กรเอกชน และโครงการในพระบรมราชินูปถัมภ์ ที่จะทรงตั้งขึ้น แล้วเสนอแนะมาตรการต่อคณะรัฐมนตรีในอัน ที่จะนำคลังปัญญาอาวุโสเหล่านี้มาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศต่อไป ทั้งนี้ ให้สนับสนุนโครงการ ในพระบรมราชินูปถัมภ์ ตามพระราชดำรัสเติมกำลังความสามารถทุกประการ

๓. ให้รายงานผลการประชุมคณะรัฐมนตรีตามข้างต้นไปยังสำนักราชเลขาธิการ เพื่อพิจารณาความกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทในโอกาสอันควรด้วย

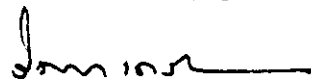
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม (นายอนุสรณ์ วงศ์วรรณ) รายงานว่า กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมได้ให้การสนับสนุนจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ โดยมีสมาคมผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เป็นศูนย์กลางการประสานงาน ซึ่งในส่วนของสมาคม ฯ ก็ได้มีการจัดทำทำเนียบนักกฎหมายและแพทย์ผู้สูงอายุ นอกจากนี้ยังมีการรวบรวมผู้สูงอายุที่ยังมีความรู้ความสามารถเข้าไว้ในคลังปัญญาอาวุโสแห่งประเทศไทยด้วย

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการรายงานเพิ่มเติมว่า กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการตามพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถที่ทรงห่วงใยการศึกษาของเยาวชนเกี่ยวกับวิชาประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง และศีลธรรม โดยในปีการศึกษา ๒๕๔๓ ได้บรรจุวิชาประวัติศาสตร์ไว้ในแผนการศึกษาแยกเป็นวิชาเอกออกจากวิชาสังคมศึกษา สำหรับวิชาหน้าที่พลเมือง ซึ่งปัจจุบันรวมอยู่ในหมวดวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย (สสน.) และวิชาศีลธรรม ซึ่งรวมอยู่ในหมวดวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (สปช.) จะได้พิจารณาแยกออกมาเป็นวิชาเฉพาะ และคาดว่าจะเริ่มใช้ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๔๔ เป็นต้นไป

ซึ่งคณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้ว ลงมติรับทราบและเห็นชอบให้ดำเนินการต่อไปได้ตามที่เลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอทั้ง ๓ ข้อ

จึงเรียนขึ้นมายังมา / จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ เพื่อถือปฏิบัติต่อไป และขอได้โปรดแจ้งให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจในสังกัดทราบด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิญญู เครืองาม)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักบริหารการประชุมคณะรัฐมนตรี

โทร. ๒๘๐๕๒๓๓

โทรสาร ๒๘๑๐๖๒๓